Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Team identiteit

Identiteit en pastoraal

2026-10-20

Inspiratiebundel advent - kersttijd 2026 (bu)so

Vanuit ons jaarthema ‘Liefde werkt in barmhartigheid’ belichten we in december het barmhartige werk van ‘de vreemdelingen herbergen’. Dit voor onze samenleving heikele thema past perfect in de tijd naar Kerstmis waar we hoopvol uitkijken naar het Kind waar er geen plaats voor was in de herberg. Het kerstverhaal vertelt ons hoe Maria en Jozef uiteindelijk in een stal hun kind in een voederbak moesten leggen omdat ze nergens anders een dak boven hun hoofd vonden.

Dit thema wordt eveneens door de komende campagnes van zowel ‘Welzijnszorg’ als ‘De Warmste Week’ naar voor geschoven. Vooral in de materialen van Welzijnszorg zijn er dit jaar heel bruikbare verhalen en getuigenissen om de advent op school zichtbaar aanwezig te laten zijn. In deze bundel linken we naar deze organisaties en willen we je verder inspireren rond dat thema van ‘geen dak boven je hoofd’ en ‘vreemdelingen herbergen’. Het is een plukbundel waar je de voor jou interessante zaken kan uitpikken om daar dan een schooleigen geheel van te maken.

Daarnaast willen we nog eens uitdrukkelijk verwijzen naar de bundel van vorig jaar. Toen boden we vooral inspirerend materiaal aan rond het verhaal van Driekoningen. Dat deden we om verschillende redenen. In vele secundaire scholen is men tijdens de adventsperiode druk bezig met examens en is er vaak weinig ruimte voor pastorale activiteiten. Het feit dat ook dit jaar Driekoningen na de kerstvakantie en dus in een lesweek valt (woensdag 6 januari), biedt weer een unieke kans om dit feest op school een plaats te geven. In de bundel van vorig jaar boden we heel wat inspiratie om dit feest van Driekoningen in de kijker te plaatsen. Zegen jij ook dit jaar je school, klas, stille ruimte? Kijk nog maar eens via volgende link naar die materialen: KLIK HIER

Inhoud

1 Kunst/beeld 3

1.1 Adventsaffiche 3
1.1.1 Afbeelding 3
1.1.2 Duiding 4
1.2 Leeftocht december 2026 4
1.2.1 Afbeelding 4
1.2.2 Duiding 5
1.3 Timothy Schmalz 5
1.3.1 The Homeless Jesus 5
1.3.2 Angels Unawares 6
1.3.3 Opdracht bij het kunstwerk ‘Angels Unawares’ 7

2 Actualisatie 8

2.1 Campagne Welzijnszorg 2026: Wij zien je wel 8
2.2 Campagne Warmste Week 2026 9
2.3 Welzijnsschakels 9
2.4 Welzijnsschakels Zeebrugge (werking transmigranten Zeebrugge) 10
2.5 Radio (z)Onderdak: Een creatief platform waar muziek in zit 11
2.6 Sant’Egidio 12

3 Verhalen 13

3.1 Verhalen en getuigenissen van jonge thuis- en daklozen 13
3.2 Advent is naar anderen toe gaan 13
3.3 Een hand vol Kerstmis 14
3.4 Vreemdelingen buiten 14

4 Bezinning en gebed 15

5 Muziek 20

5.1 Phil Collins – Another Day in Paradise 20
5.2 Ed Sheeran – The A Team 20
5.3 Pearl Jam – Even Flow 20
5.4 Ralph McTell – Streets of London 20
5.5 Nirvana – Something in the Way 20
5.6 Tracy Chapman – Subcity (enkel video) 20

6 Video/film/reportage 21

6.1 Leven na de straat: de uitdagingen van ex-daklozen 21
6.2 Durf te vragen: Daklozen 21
6.3 Reportage: op straat 22

7 Inspirerende foto's 23

1 Kunst/beeld

1.1 Adventsaffiche

1.1.1 Afbeelding

1.1.2 Duiding

Een kind achter prikkeldraad

Wij leven in een wereld die voortdurend onderscheid maakt tussen binnen en buiten. Onze wereld ziet maar al te vaak kinderen en jongeren achter prikkeldraad. Op de vlucht voor oorlog. Voor geweld. Voor armoede. Maar er bestaat ook andere prikkeldraad. Onzichtbare prikkeldraad. Prikkeldraad van vooroordelen. Prikkeldraad van kansenongelijkheid. Prikkeldraad van labels. Prikkeldraad van verwachtingen die sommige kinderen en jongeren nooit lijken te kunnen waarmaken. Dit soort prikkeldraad staat niet aan landsgrenzen of rondom gebieden. Ze staat in scholen, in klaslokalen, op speelplaatsen. In hoofden, in harten. Daarom klinkt het werk van barmhartigheid uit Leeftocht van december -de vreemdelingen herbergen- vandaag zo actueel. Herbergen is immers veel meer dan een deur openen. Het betekent: “Ik maak plaats voor jou”. “Ik wil jouw naam horen.” “Ik wil jouw verhaal horen.” “Ik wil geloven dat jij meer bent dan wat anderen over jou zeggen.” Want, achter elke gezicht schuilt een verhaal dat gezien wil worden.

(Uit de ruimere tekst ‘duiding bij de adventsaffiche’. Voor de volledige tekst: zie bundel voor personeelsleden)

1.2 Leeftocht december 2026

1.2.1 Afbeelding

(Anneke Bollebakker)

1.2.2 Duiding

Het kunstwerk ‘Thuis’ verbeeldt het thuiskomen bij de hemelse Vader. De kleuren die de kunstenaar gebruikt geven betekenis aan dit goddelijke. Het goudgele kleed straalt licht, luister en glorie uit. Net als de ster in het kerstverhaal trekt het onze aandacht. De groene lijnen verwijzen naar nieuw leven. Een nieuwe twijg groeit aan de stam van Jesse. Blauwe lijnen verbeelden hemelse waarheid en Gods aanwezigheid. De paarse kleur staat voor boete en overgave, tevens ook de liturgische kleur in de advent. De duif verbeeldt de Heilige Geest. De neerwaartse gebogen lijnen leiden naar de ontmoeting: thuiskomen in een open, dragende omarming. Niet in de herberg maar wel in een stal gevuld met liefde en warmte. *(uit Leeftocht december 2026)*

Download het december nummer gratis HIER

1.3 Timothy Schmalz

Timothy Schmalz is al bijna 30 jaar beeldhouwer. Christelijke thema’s kenmerken het leeuwendeel van zijn werk, dat hij omschrijft als visuele gebeden. Het is figuratief werk met een sterke sociale boodschap, geëngageerde kunst, die niet veel uitleg nodig heeft. Schmalz: ‘In kerken kun je veel kunst vinden, maar meestal geeft ze de indruk dat de grootheid van de kerk en het christendom verleden tijd zijn.’

‘Hedendaagse kunst toont de relevantie van de kerk en het christendom voor vandaag.’

De kunstenaar werkt het liefst met brons. ‘Ik werk met een materie en met onderwerpen die mij als sterfelijke mens ver overstijgen. Dat maakt me nederig tegenover het gecreëerde werk. Ik voel me dan, met de woorden van de heilige Franciscus, helemaal een ‘instrument’.’
(bron: Otheo – 27/7/2023)

1.3.1 The Homeless Jesus

Een levensecht bronzen beeld van Jezus die slaapt op een parkbankje voor de Guardian Angel Cathedral, vlak bij de Las Vegas Strip, vestigt de aandacht op dakloosheid als onderdeel van een

wereldwijde beweging. Het beeld, bekend als "Dakloze Jezus", staat op het plein voor de kathedraal, vlakbij Las Vegas Boulevard, naast enkele van de meest luxueuze resorts van de stad. Hulpbisschop Gregory Gordon van het aartsbisdom Las Vegas zei dat het beeld op het eerste gezicht aangezien kan worden voor een slapend persoon. "Het is heel levensecht, realistisch; sommige mensen denken dat het een dakloze man is die op het parkbankje voor onze kathedraal zit", zei Gordon. "Als ze dichterbij komen, zien ze de stigmata, de wonden van Jezus aan zijn handen en voeten, en dan beseffen ze dat het Jezus is die we dienen wanneer we onze behoeftige broeders en zusters helpen." De plaatsing is bewust gekozen, aldus kunstenaar Timothy Schmalz, die de opdracht kreeg om zijn bekende werk naar Las Vegas te brengen. Schmalz zei dat de internationale reikwijdte van de stad het een unieke setting maakt voor de boodschap achter het beeld.

Een videoduiding bij het beeld: https://www.youtube.com/watch?v=aaujmDcyVvY

Ondertussen zijn er van het kunstwerk al meer dan 50 kopieën op ware grootte wereldwijd verspreid geraakt. In België kan je het beeld op twee locaties bekijken: Aan de Magdalenakerk in Brugge en bij het hoofdhuis van Sant'Egidio in Antwerpen (zie ook verder in deze bundel).

1.3.2 Angels Unawares

(foto Christa Damen)

Timothy Schmalz maakte een levensgroot bronzen beeld waarin hij een overvolle boot met migranten en vluchtelingenuit verschillende culturen en historische periodes toont. Met dit beeld wilde hij betekenis geven aan het Bijbelvers "Houd de gastvrijheid in ere, want zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen." (Hebr 13,2). Paulus roept ons op tot gastvrijheid, omdat men daardoor 'onbewust engelen heeft onthaald'. Dit vers verwijst onder andere naar het verhaal van Abraham (Gen 18) die drie vreemdelingen gastvrij ontving in de woestijn. Deze mannen bleken later goddelijke boodschappers (engelen) te zijn die hem een zoon beloofden.
In het centrum van het standbeeld steken twee engelenvleugels omhoog uit de dichte menigte

migranten. Dit visuele element symboliseert dat de vluchteling en de vreemdeling een heilige aanwezigheid in zich dragen. Wie hen verwelkomt, verwelkomt God zelf.
Een ander theologisch fundament voor het kunstwerk is Jezus' uitspraak over het Laatste Oordeel uit het Evangelie volgens Mt 25,35: "Want Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven (...) Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen."
Paus Franciscus benadrukte vaak dat Jezus zich expliciet identificeert met de kwetsbaren. De migrant is in deze optiek niet louter een object van liefdadigheid, maar een ontmoetingsplaats met Christus zelf. Het kunstwerk van Schmalz toont figuren uit verschillende tijdperken, waaronder ook de Heilige Familie (Jezus, Maria en Jozef) die vluchten naar Egypte om te ontsnappen aan de kindermoord door koning Herodes (Mt 2). Door de Heilige Familie tussen moderne vluchtelingen te plaatsen, herinnert het beeld de gelovige eraan dat de fundamenten van het christendom zelf zijn gebouwd op ervaringen van ontheemding, vlucht en het zoeken naar asiel. *(uit Leeftocht december 2026)*

Een video bij dit kunstwerk: https://www.youtube.com/watch?v=s0RNiIKWBQ0

1.3.3 Opdracht bij het kunstwerk 'Angels Unawares'

Bekijk de presentatie (ppt) waarin het kunstwerk in detailfoto's getoond wordt. Ga met mekaar in gesprek a.d.h.v. volgende vragen:

- Welke detailfoto raakt je? Waarom?
- Breng deze persoon nu tot leven. Geef hem/haar een naam en een identiteit.
- Kan je een verhaal bedenken bij die persoon op de vlucht?
- Waar komt deze persoon vandaan?
- Wat heeft hij/zij meegemaakt?
- Waarom of waarvoor is hij/zij op de vlucht?
- Hoe zie jij de toekomst voor deze persoon?

2 Actualisatie

2.1 Campagne Welzijnszorg 2026: Wij zien je wel

In Vlaanderen en Brussel bevinden zich 31.189 mensen in een situatie van dak- en thuisloosheid. Achter deze cijfers schuilt een diverse groep van gezinnen met kinderen, jongvolwassenen, ouderen, alleenstaande ouders, mensen met precair verblijfstatuut... Zij worden al te vaak bedolven onder een lading vooroordelen, alsof hun lot een gevolg is van persoonlijk falen. Welzijnszorg laat hen niet in de kou en voert voor hen campagne.

Algemene startpagina: https://welzijnszorg.be/een-dak-boven-je-hoofd-is-een-recht

Campagne voor het onderwijs:
Armoede sluipt onvermijdelijk ook jouw klas en school binnen.Werken met de materialen van Welzijnszorg maakt leerlingen bewust van wat armoede betekent, hoe het voor uitsluiting kan zorgen en ze ontwikkelen empathie voor leeftijdsgenoten. Tegelijk voelen jongeren in armoede zich aanvaard en gesteund omdat ook hun verhaal aan bod komt.

Meer info: https://welzijnszorg.be/secundair-onderwijs

De volgende materialen zijn aan te bevelen en te bestellen via de webshop van Welzijnszorg:

- Jongerenfilm (vier protretten van jongeren + verwerkingsbrochure)
- Educatief spel ‘Weg uit dat web’ (doelgroep tweed graad secundair)
- Pola en het armoedeweb (educatief spel voor alle graden)
- Project VZW Krijt (aanpak schoolfacturen): https://www.aanpakschoolfacturen.be

2.2 Campagne Warmste Week 2026

(website https://www.vrt.be/nl/de-warmste-week)

Ook dit jaar kan heel Vlaanderen en Brussel in actie komen voor De Warmste Week van VRT. Dit jaar gaat het ingezamelde bedrag naar 216 projecten die zich inzetten voor een warme thuis voor iedereen. Want een thuis is zoveel meer dan een dak boven het hoofd. Het is een plek waar liefde, respect en veiligheid vanzelfsprekend zijn. Helaas ontbreekt zo'n thuis nog voor veel mensen. De volledige lijst met geselecteerde projecten is te vinden op de website van de Koning Boudewijnstichtingen op dewarmsteweek.be. Het ingezamelde bedrag gaat integraal naar het DWW-fonds, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, waarmee de concrete projecten financieel gesteund worden in 2027.

https://www.vrt.be/nl/de-warmste-week

2.3 Welzijnsschakels

Welzijnsschakels zijn 188 welzijnsschakelgroepen met duizenden mensen die zich vrijwillig inzetten in de strijd tegen armoede, sociale uitsluiting en discriminatie en voor een rechtvaardige en duurzame samenleving waarin iedereen meetelt. Er zijn ook heel wat Welszijnsschakels die zich inzetten om ‘de vreemdelingen te herbergen’ of mensen trachten een onderdak te geven of een plek waar ze even kunnen thuiskomen. Een concreet voorbeeld vind je onder 2.4, meer algemene info via volgende website: https://welzijnsschakels.be

2.4 Welzijnsschakels Zeebrugge (werking transmigranten Zeebrugge)

(Fernand Maréchal, foto P.E. Effeta)

Pastoor Fernand Maréchal, vrijwilliger bij Welzijnsschakel Zeebrugge, zet zich al jaren met hart en ziel in voor mensen in nood. Hij opent letterlijk en figuurlijk de deuren van zijn kerk voor asielzoekers, transmigranten en mensen in armoedesituaties. Zijn kerk biedt niet alleen een plek van rust, maar ook hulp, voedsel en een luisterend oor aan wie het nodig heeft.
Fernand blijft - ondanks vele beproevingen - onvermoeibaar doorgaan, gedreven door medeleven en rechtvaardigheid. Zijn warme inzet is een voorbeeld voor velen.

Goed nieuws: het vluchtelingenproject Zeebrugge

https://www.vrt.be/vrtmax/luister/radio/d/de-wereld-van-sofie~11-65/de-wereld-van-sofie~11-17885-0/fragment~c4904673-3e5a-4872-9f61-cae9cbbb664a/

Ambassadeurs voor de vrede 2021: Fernand Maréchal

https://www.youtube.com/watch?v=DTxcurl7inw

Het virus van onverschilligheid: Fernand Maréchal

https://www.youtube.com/watch?v=ee3o7b3oFKs

2.5 Radio (z)Onderdak: Een creatief platform waar muziek in zit

(afb. Facebookpagina Radio (z)onderdak)

Radio (z)Onderdak is een creatief atelier dat dak- en thuislozen activeert en ondersteunt, gevestigd in Borgerhout, Antwerpen. Oorspronkelijk ontstond het project in de Antwerpse inloopcentra voor daklozen, maar inmiddels opereren ze al drie jaar volledig zelfstandig.

Meer info via de campagne van Welzijnszorg:

https://welzijnszorg.be/radio-zonderdak-een-creatief-platform-waar-muziek-zit

Meer info via hun eigen website:

https://sites.google.com/view/razd/home

2.6 Sant’Egidio

SANT'EGIDIO

(afbeelding: Santegidio.be)

Bij Sant’Egidio zijn de armen echte vrienden en broeders. De spiritualiteit van Sant’Egidio verbindt het gebed met concrete acties: initiatieven voor kinderen en jongeren, steun voor ouderen die vereenzamen, en hulp aan daklozen, nieuwkomers, vluchtelingen en mensen met een beperking. In België zet Sant’Egidio zich dagelijks in voor de meest kwetsbaren in Antwerpen, Brussel en Luik.

Door deze initiatieven bevordert Sant’Egidio vriendschap, solidariteit en verbondenheid in de stad en de periferie. Ontdek hoe je kunt meewerken of deelnemen aan de verschillende Belgische initiatieven en help mee om een verschil te maken voor degenen die het het hardst nodig hebben.

https://www.santegidio.be

3 Verhalen

3.1 Verhalen en getuigenissen van jonge thuis- en daklozen

Wat vertellen jongeren die thuis- of dakloos zijn (geweest) zelf?

https://www.opgroeien.be/kennis/themas/dak-en-thuisloosheid-aanpakken-bij-jongvolwassenen/wat-vertellen-jongeren-die-thuis-dakloos-zijn-geweest-zelf

3.2 Advent is naar anderen toe gaan

“Het leek een routinevlucht te worden, die vrijdag 13 juni 1930, vertelt Antoine de Saint-Exupéry, auteur van De kleine prins, in Terre des hommes negen jaar na de feiten. Zijn vriend, Henri Guillaumet, stijgt op in Santiago de Chile om de post naar Argentinië te vliegen. Boven het Andesgebergte verandert het rustige weer plotseling in een hevige sneeuwstorm. Zijn vliegtuig kan maar 5.200 meter hoog en de bergtoppen halen zevenduizend meter. Hij maakt een mislukte noodlanding. Crash.

Als Henri uren later tot bewustzijn komt, ligt hij in de sneeuw, enkele meter van zijn vliegtuig. Op sandalen, met slechts enkele broodjes in zijn tas. Wat gedaan? Stappen. Naar beneden. Zijn voeten bevriezen in de sneeuw. Maar hij stapt. De hele dag door. ’s Avonds vindt hij een grot. Hij wil slapen, maar hij weet dat dit het einde betekent. Slapen betekent doodvriezen. Dat hebben ze hem vaak gezegd. Hij is echter zo moe en heeft zo veel pijn, dat hij eigenlijk niets anders meer wenst. Hij legt zich neer. En dan hoort hij iets. Een stem? Fluisterend stil eerst, maar dan steeds duidelijker. Hij hoort de stem van zijn vrouw, Noëlle. Staat ze in het hoofdkantoor van de vliegtuigmaatschappij in Buenos Aires? Hij hoort haar herhalen, tegen die kille directeur in: “Zoek Henri. Geef het niet op. Als hij leeft, dan stapt hij. Als mijn man leeft, dan stapt hij.” En Henri is opgestaan. Hij heeft gestapt, vijf dagen lang.

Ze hebben hem gevonden, onderaan de gletsjers, op het eerste grasveldje. Hij sliep, maar leefde. Antoine de Saint-Exupéry heeft hem daar opgehaald. “Als hij leeft, dan stapt hij.” Leven is blijven stappen. Leven is doorgaan. Leven is niet opgeven. Ook al is het donker en ijskoud. Ook al sta je moederziel alleen. Leven is hopen. Hopen is niet: het einddoel zien. Hopen is wel: doorgaan op de weg die het leven voor jou koos. “Als je leeft, dan stap je.”

Advent is een woord in beweging. Letterlijk betekent het “komst”. Iemand stapt naar me toe. Maar die komst zet ons in beweging. Ik zet de eerste stap en wij stappen samen verder naar elkaar toe. “Als je leeft, dan stap je.” Advent is niet allereerst wij die op stap gaan. Daartoe zijn we soms niet in staat. De beweging van de advent is andersom. Het is Noëlle, Henri’s echtgenote, die de onfortuinlijke piloot uit de bewegingsloosheid trekt. Zij is mentaal op stap naar haar man. Zo is advent eerst en vooral luisteren naar die stem van Noëlle. Is er een mooier toeval dan haar naam in de advent, kerstvrouw? Onze “Noël” is op weg naar ons. Hij komt. Johannes zegt het: “Na mij komt er iemand, die groter is dan ik. Maak de weg klaar, want Hij komt.” Richt je op, trek je recht, want iemand zoekt jou.

Als je weet dat iemand naar jou toe stapt, lukt het misschien om zelf op te staan en de eerste stap te zetten. Eindelijk, die eerste stap: je eerste sollicitatiebrief na maanden wanhoop. Eindelijk naar de arts durven te gaan, met een heel bang hart voor de diagnose, die je vermoedt. Eindelijk de ontwenningskuur. Eindelijk naar het OCMW voor schuldbemiddeling. Eindelijk durven toe te geven: “Ik kan het niet meer alleen aan, de berg is te hoog.” Na zo veel jaar, eindelijk weer een Onzevader bidden. Advent is luisteren naar een Stem die zegt: “Als je leeft, dan stap je. Ik ben al onderweg. En

jij?" Die stem laten klinken, tot je ze echt hoort, en kracht vindt om die ene, eerste stap te zetten. En dan lukt misschien die tweede stap. En de derde. En de eerste col in je Andesleven. Advent is – op de derde plaats – blijven stappen. Maar dat kan geen mens in z'n eentje. We hebben anderen nodig, die ons een arm geven en zeggen: "Je kunt het. Geef het niet op. Ik ben en blijf bij je. Ook al glijd je soms terug, ik zal je nooit veroordelen. Ik zal je nooit platdrukken op je mislukking."
Grote dingen gebeuren op die manier: als we eindelijk – godsgeschenk – een Noël of een Noëlle horen. Onze "Noël", Jezus, roept al tweeduizend jaar lang. Hij is al tweeduizend jaar op stap naar ons. Hij blijft in ons geloven: "Wanhopige Henri, jij bent van Mij, Ik ben van jou. Als je dit gelooft, stap je." God is immers onverstoorbaar trouw."

(Kris Depoortere)

3.3 Een hand vol Kerstmis

De oude herder zat op het bankje voor de stal. De kleine herdersjongen vroeg waarom hij geen kerstfiguurtjes had. De oude herder vertelde dat hij geen beeldjes nodig had.

Hij stak zijn DUIM op. Dit is Maria zei hij. Zij heeft het goed gedaan. De engel stelde haar een vraag en zij zei JA. Door haar geloof is ze de moeder van Jezus geworden. Toen Maria in verwachting was van Jezus, moest ze op weg naar Bethlehem. Het was een lange en moeilijke tocht, maar ze was niet alleen.

Jozef is mijn RINGVINGER. Hij is de man van Maria en hij blijft haar trouw. Zelfs als het moeilijk is, loopt hij niet weg. Ik probeer een beetje op Jozef te lijken en klaar te staan voor mensen die me nodig hebben. Jozef en Maria zoeken een plaats om te slapen en om de baby te laten geboren worden.

De eigenaars van de herbergen steken hun MIDDENVINGER op. Foert! Er is geen plaats in de herberg. Er is één herbergier die met hen meeleeft en Jozef en Maria in zijn stal liet slapen.

En dan is Jezus daar, het PINKJE. Hij is klein en kwetsbaar. Met Kerstmis kiest God om tussen de mensen te wonen. Hij wil niet als een prinsje geboren worden, maar als een kind van arme mensen. God staat altijd aan de kant van wie uitgesloten wordt, van wie uit de boot valt.

Tenslotte is er nog mijn WIJSVINGER. Hij wijst de weg, net als de ster van Bethlehem. Als we de ster volgen dan vinden we Jezus. De herders waren eerst, dan de koningen en nu zijn wij op weg. We proberen naar Jezus te luisteren en zijn spoor van licht te volgen.

Ik heb geen beeldjes nodig. Ik heb altijd een hand vol Kerstmis.

(uit Leeftocht 2012)

3.4 Vreemdelingen buiten

Op een keer, het was enkele dagen voor Kerstmis, schilderden drie mannen op een muur: 'Vreemdelingen buiten!' Wat later kon je in de kleine stad horen: 'Kom. Nu is het genoeg. Wij doen wat op de muur staat. Wij zijn weg!' Eerst kwamen de pakjes cacao naar buiten, dan de chocolade en de pralines in hun kerstverpakking. Zij wilden naar Ghana en West-Afrika. De koffie volgde. De ananas en de bananen kropen uit hun kisten. Ook de druiven uit Zuid-Afrika. De peperkoek en de koekjes twijfelden. Want wij zijn gemaakt van meel uit België, maar kregen hun pittige smaak van kaneel uit India. Japanse computerspelletjes trokken in lange rijen naar het Oosten. In de lucht zag

men kalkoenen terug naar Engeland vliegen, en tapijten die naar Teheran wilden. De stookolie en de benzine vormden beken en vloeiden naar Saudi-Arabië en Koeweit. Auto's vielen uit elkaar: wat uit aluminium gemaakt was, trok naar Rusland, het koper trok naar Zimbabwe, het ijzer naar Brazilië, de rubberen onderdelen naar Congo. Na drie dagen herinnerde er niets meer nog aan vreemdelingen. Omdat het bijna Kerstmis was, zongen de mensen Stille Nacht, maar dan heel stil omdat het eigenlijk een Oostenrijks liedje is. Maar één stel was gebleven: Maria, Jozef en hun zoontje, Jezus. 'Wij blijven,' zei Maria, 'want als wij ook nog weggaan, wie zal er dan nog de weg naar de menselijkheid kunnen wijzen?'

(Uit 'Een parel voor elke dag' – Chantal Leterme)

4 Bezinning en gebed

Omwille van Hem die genoemd wordt
'Zoon van God, kind van mensen' bidden wij:
voor de kleinen, de kwetsbaren in ons midden,
voor allen, hier en elders,
die door het leven getekend zijn en geschonden,
voor kinderen – waar ook ter wereld – voor wie geen plaats is,
ongewenst als zij zijn en al bij voorbaat kansloos:
dat zij mensen ontmoeten
die zich hun lot aantrekken
en in woord en daad laten blijken:
'ik zal er zijn voor jou'.

Omwille van Hem die genoemd wordt
'man van genade, mens van vrede' bidden wij:
voor allen die oorlog en onderdrukking aan den
lijve ondervinden, voor allen die ten onrechte
van hun vrijheid worden beroofd,
voor vluchtelingen zonder land en zonder naam,
voor allen die leven in conflict met anderen en
geen oplossing zien: dat zij mensen ontmoeten
die zich hun lot aantrekken
en in woord en daad laten blijken:
'ik zal er zijn voor jou'.

Omwille van Hem die genoemd wordt
'licht in de wereld, weg ten leven' bidden wij:
voor allen die, teleurgesteld en ontgoocheld,
hun toekomst somber inzien,
voor allen die alleen staan en
– juist in de komende feestdagen –
hun eenzaamheid voelen, meer dan ooit,
voor zieken zonder hoop op genezing:
dat zij mensen ontmoeten
die zich hun lot aantrekken

en in woord en daad laten blijken:
‘ik zal er zijn voor jou’.

(uit Leeftocht december 2026)

In de stilte van die heilige nacht
klopte de Liefde aan.
Maar er was geen plaats in het gastenverblijf.
De wereld had zich al gevuld
met wat telde - maar zonder Hem.
En toch trok de Liefde zich niet terug.
Zij daalde dieper in,
zocht geen comfort,
maar een hart dat wil ontvangen.
Ze werd geboren waar niemand keek:
in armoede, in kwetsbaarheid.
Als pure barmhartigheid,
want Liefde sluit niemand uit.
Sindsdien spreekt zij anders,
niet luid, maar onmiskenbaar.
In wie buigt voor de ander.
In wie ruimte maakt waar niemand het verwacht.
In wie liefheeft zonder voorbehoud.
In wie kiest om open te zijn.
Liefde zocht geen ruimte,
zij werd ruimte.
Mogen wij verblijf houden in die Liefde
en ernaar handelen, steeds weer barmhartig.
Krachtig genoeg om muren te breken,
zacht genoeg om wonden te dragen
en groot genoeg om altijd plaats te maken.

Zalig en vredevol Kerstmis.
(Rik Depré)

Terwijl wij ons druk maken om Jezus een plaats te geven in onze kerststallen of dat niet meer doen, terwijl wij zeggen dat we Hem eigenlijk niet meer zo goed zien zitten, zit Hij zelf neer op onze drempel en vraagt ons – als een mens in nood – om asiel, om een bad en een bed, om werk en brood, om mensenrechten.
Hij is iedere man en vrouw, ieder kind en elke jongere die geen huis, geen eten en drinken heeft, geen ruimte om te leven. Ieder mens die ziek en eenzaam is. En Hij zegt tot ons: ‘Al wat je hen doet, heb je ook Mij gedaan. Al wat je hen onthoudt, heb je ook Mij onthouden.’ Hij komt ons tegemoet, dag na dag.
(uit Leeftocht december 2026)

ADVENT: werk maken van GAARNE ZIEN

Laat ons werk maken van gemeenschap
en van een manier van leven
waar mensen mekaar graag zien.
Waar vriendschap groeit
en wij elkaar een ruimte geven
van geborgenheid,
warme thuis, waar ieder mens ervaren kan :
ik ben graag gezien,
zomaar, onvoorwaardelijk.
Waar wij elkaar ontmoeten en onthalen
en eenieders anders zijn
aanvaard en gerespecteerd wordt.
Waar verbondenheid
sterker is dan het conflict.
Anders dan de koude onverschilligheid
en het kille elk-voor-zich,
willen wij ons laten raken door mensen,
dicht en ver.
Tegen de stroming in
die liefde herleidt tot consumptieartikel
en mensen tot genotmiddelen,
zal ons gaarne zien te herkennen zijn
aan tederheid en fijngevoeligheid
in ons omgaan met elkaar,
aan diep respect voor wat een mens
broos en kwetsbaar maakt.
Ons gaarne zien zal voelbaar zijn
en hoorbaar in ons spreken.
Het zal vooral te zien, te meten zijn
aan de tijd die gegeven wordt
om thuis te komen bij elkaar
met je vreugde en pijn,
je twijfels en gebrokenheid,
en aan de trouw in mindere dagen.
Laat ons werk maken van een gemeenschap
die zichtbaar maakt dat God liefde is.

ADVENT: werk maken van INNERLIJKHEID

Laat ons in de samenleving werk maken
van een cultuur van innerlijkheid.
Laat ons midden het drukke bezig zijn
op tijd halt houden,
vragen stellen bij wat vanzelfsprekend lijkt,
op zoek gaan naar de zin van ons bezig zijn,
het waarom van ons doen en laten.
Laat het diep in ons doordringen

dat we leven,
en dat wij daar bewust, verwonderd,
dankbaar van mogen genieten.
Laat het diep in ons doordringen
dat wij onvoorwaardelijk bemind zijn
en elke dag weer aangesproken
met Zijn Naam: Ik ben er voor u.
Laat ons de tijd nemen
om thuis te komen in ons levensverhaal
en er de sporen van de Eeuwige in herkennen.
Samen zoekend zullen wij de woorden vinden
om te delen met elkaar hoe het Mysterie
ons aangrijpt in ons diepste binnenste.
Gaandeweg en beetje bij beetje
zullen wij op het spoor komen
van de Onuitsprekelijke,
die de kern is van alles,
willen wij kiezen voor geen andere God
dan Hij die liefde heet.
Laat ons werk maken van een
cultuur van innerlijkheid
opdat wij in ons diepste binnenste
weerbaar worden en sterk,
waarden wortel laten schieten
om ze tot bloei te brengen in concrete daden.
Om zo'n manier van leven
is het in onze samenleving te doen:
een getuigenis van de Geest die in ons leeft.

ADVENT: werk maken van SOLIDARITEIT

Laat ons, door vriendschap gedreven
en door die innerlijke kracht bewogen,
werk maken van een gemeenschap
en van een manier van leven
waarbij aan iedere mens
het recht wordt gegeven
om waardig mens te zijn
en deel te hebben aan het samenleven
en op alles wat daartoe nodig is.
Een gemeenschap
die aan armen blijde boodschap brengt,
vrij maakt wie gevangen zit,
zicht geeft aan blinden,
kracht geeft aan verlamden,
aandacht aan wie vergeten wordt.
Een manier van leven
die plaats en aandacht maakt
voor de arme, de vreemde, de zieke,

de vereenzaamde, dichtbij én veraf.
Een manier van leven
die vriendschap omzet in solidariteit,
waarbij de minsten de toetssteen zijn
voor ons doen en laten:
een herderende gemeenschap,
beeld van de Goede Herder,
lichaam van Christus.

(Carlos Desoete)

Ik denk dat Kerstmis te maken heeft met vrede,
zegt de eerste adventskaars.
Want vrede is toch iets dat alle mensen belangrijk vinden.
Ik steek mijn kaars aan voor meer vrede in de wereld.

Ik denk dat Kerstmis te maken heeft met gerechtigheid,
zegt de tweede adventskaars.
Want vrede komt door gerechtigheid.
Ik steek mijn kaars aan voor meer gerechtigheid in de wereld.

Ik denk dat Kerstmis te maken heeft met warme menselijke relaties,
zegt de derde adventskaars.
Want zonder warme menselijkheid blijft gerechtigheid koud.
Ik steek mijn kaars aan voor meer mildheid in de wereld.

Ik denk dat Kerstmis te maken heeft met innerlijke vernieuwing,
zegt de vierde adventskaars.
Want vrede, gerechtigheid en menselijke warmte
komen uit een hart dat altijd nieuw herboren wordt.
Ik steek mijn kaars aan voor meer innerlijke vernieuwing.

Wanneer jullie alle vier samen branden, schijnt het volle licht van Jezus,
voegt de groene krans eraan toe. Ik houd jullie licht bijeen in een mooie, volle kring.
Als jij en ik, in 2026 en 2027, onze eigen kaars blijven aansteken en samen een krans van licht vormen, kan Kerstmis een heel jaar lang doorgaan.

(Jean-Paul Vermassen)

5 Muziek

Bekende liedjes rond dak- en thuislozen

5.1 Phil Collins – Another Day in Paradise

https://www.youtube.com/watch?v=Qt2mbGP6vFI

Een van de bekendste popnummers over dit thema. Het beschrijft hoe mensen daklozen op straat negeren en simpelweg doorlopen.

5.2 Ed Sheeran – The A Team

https://www.youtube.com/watch?v=UAWcs5H-qgQ

Dit nummer vertelt het tragische en melancholische verhaal van een jonge, dakloze vrouw die worstelt met een drugsverslaving.

5.3 Pearl Jam – Even Flow

https://www.youtube.com/watch?v=CxKWTzr-k6s

Een grunge-klassieker die het perspectief aanneemt van een dakloze man.

5.4 Ralph McTell – Streets of London

https://www.youtube.com/watch?v=DiWomXklfv8

Een folknummer dat de luisteraar herinnert aan de eenzaamheid van de mensen die vergeten op de Londense straten leven.

5.5 Nirvana – Something in the Way

https://www.youtube.com/watch?v=xNFb-qnQbiM&list=RDxNFb-qnQbiM&start_radio=1

Geschreven door Kurt Cobain en deels gebaseerd op een periode waarin hij zelf geen vaste woonplaats had en onder een brug sliep.

5.6 Tracy Chapman – Subcity (enkel video)

https://www.youtube.com/watch?v=WFBbzPuwRug

Geeft een krachtige stem aan de mensen die onder de armoedegrens leven en door het systeem over het hoofd worden gezien.

6 Video/film/reportage

6.1 Leven na de straat: de uitdagingen van ex-daklozen

Café Anoniem en Atelier Zwiep werkten samen aan een documentaire voor en over (ex-)daklozen gemaakt door jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. De documentaire wil zowel het leven op straat in beeld brengen als het leven na dakloosheid. De reportage roept beleidsmakers op om niet alleen te investeren in huisvesting, maar ook in de noodzakelijke begeleiding die ex-daklozen helpt om hun leven volledig op de rails te krijgen.

https://www.depechstrook.be/documentaire

6.2 Durf te vragen: Daklozen

Reportage van Siska Schoeters. "Hoe vaak wissel je van onderbroek?" "Wat is de ergste plek waar je al ooit geslapen hebt?" "Hoe geraak je aan geld?" zijn slechts enkele vragen die we aan onze cast van

dak- en thuislozen voorleggen; Esi, Danny, Benoit, Freddy, Robby, Abdel en Boudewijn. Ze hebben allemaal op straat geleefd en kennen het harde leven van een dakloos bestaan. Siska trekt met Freddy door de Brusselse wijk waar hij 8 jaar op straat geleefd heeft, en ze gaat op bezoek bij Esi, die momenteel in een opvangtehuis voor dakloze jongeren woont.

https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/durf-te-vragen/4/durf-te-vragen-s4a5/

6.3 Reportage: op straat

In deze reportage nemen we een kijkje in de wereld van thuisloosheid. Verschillende organisaties en instanties in de stad werken hard om deze kwetsbare groep te ondersteunen met onderdak, voedsel en emotionele steun. We spraken verschillende mensen die op straat leven of hebben geleefd. Hun ervaringen benadrukten de complexiteit van daklooosheid.
Daklooosheid kan iedereen overkomen, en deze mensen verdienen begrip en empathie. Het doorbreken van vooroordelen en het bieden van steun is cruciaal voor een inclusieve samenleving.

https://www.youtube.com/watch?v=BiTn-Xlbloo

7 Inspirerende foto’s

(foto Pixabay: https://pixabay.com/photos/homeless-human-man-beggars-4772990/)

(foto Pixabay: https://pixabay.com/photos/indigent-men-lonely-sleeping-2679190/)

(foto Pixabay: https://pixabay.com/photos/homeless-poverty-homeless-man-road-6887060/)

(Homeless Jesus in Brugge, Magdalenakerk, foto: K.T'Seyen)

(Homeless Jesus in Brugge, Magdalenakerk, foto: K.T'Seyen)